

te verkrijgen voor zijn onhoudbare pijnen". Hij deelde mij mede, een lange lijdens-geschiedenis achter den rug te hebben; ongeveer vier jaren geleden appendicitis-peritonitis, later zes malen ileusverschijnselen door het bekneld raken van darm in vergroeiingen, waarvoor dan steeds de buik geopend was en waarvoor den laatsten keer ongeveer 2 M. darm waren uitgeschakeld. Allengs had hij van het goede genoeg gekregen en na den laatsten keer besloten, dat de chirurg over hem het laatste woord had gesproken. Door een assistent der heilkundige kliniek eener Rijksuniversiteit was hem toen een voorschrift gegeven, dat hij bij eventueel optredende ileus-verschijnselen dadelijk kon laten klaar maken. (Bij nader onderzoek blijkt dat recept vervalscht te zijn). Het luidde:

R. Hydrochlor. morphini..... 0.200
 sulf. atropini..... 0.001
 aq. destill..... 20.

S. om de 2 uren 1 spuitje tot maximum 3 spuitjes per dag.

Bij onderzoek van den patiënt vond ik een buik, die zeer hard aanvoelde, terwijl bij druk overal over pijn werd geklaagd. De buikwand vertoonde vele litteekens: peristaltiek was niet waar te nemen. Zijn tong was beslagen, zijn pols versneld.

Ik vond geen aanleiding hem het genoemde récept te onthouden en teekende het op dringend verzoek met „cito". De menschen hadden toevallig geen geld bij zich, gaven mij hun adres op, zouden mij den volgenden morgen telefoneeren, hoe het ging en hoopten op mij als huisarts te mogen rekenen.

's Avonds kwam de vrouw met het onschuldigste gezicht mededeelen, dat de zuster, nadat zij één inspuiting had gegeven, het fleschje had omgestooten, en verzocht zij mij een nieuw cito-recept. Haar man had gelukkig rustig geslapen en was thans veel beter, enz..

Door zeer toevallige omstandigheden hoorde ik twee dagen later, dat bij een collega dezelfde praktijk was toegepast en hetzelfde lijdensverhaal verteld, terwijl bij navraag eenige apothekers eveneens de dupe dezer historie bleken te zijn. Indien al de opgegeven adressen zijner woonplaats juist waren, zou de diagnose OW-er niet voorbarig zijn geweest.

Wij hebben dus te doen met een ras-morphinist. Dát is zijn zaak en begrijpelijk, wanneer inderdaad het ileusbeeld zich herhaaldelijk voordoet en door morphine-atropine bezworen wordt. Doch de morphinist treedt hier op als een beroepsoplichter en tegen zijn praktijk zij deze waarschuwing gericht!

Rotterdam, 1 Februari 1918.

K. A. ROMBACH.

SCABIES IN NEDERLAND.

Tot mijn genoegen is er eenige aandacht geschonken aan mijn stukje over scabies. In n°. 4 zegt coll. VAN RAVENSWAAIJ: „Wat er echter ook aan de *organisatie* (cursivering van mij) van den geneeskundigen dienst bij ons leger moge ontbreken, de *bestrijding van de scabies is alleszins voldoende*". Eigenaardig nu doet het aan, te lezen in het *Tijdschrift* van 2 Febr., dat „door den *opperbevelhebber* van het leger aan alle officieren van gezondheid en aan de burgerartsen, die als zoodanig dienst doen, een schrijven is gezonden, waarin er op gewezen wordt, dat de *bestrijding van scabies* in het leger *niet overal op de meest doeltreffende wijze geschiedt*". Mijn meening te staven met gevallen uit de praktijk is nu wel overbodig. Doch uit mijn stukje blijkt, dat ik niet *alleen* het leger de schuld geef, zelfs niet in de eerste plaats, en de *organisatie* van den Milit. Geneesk. dienst het allerminst. Want voor mij ligt een rondschriven van den Inspecteur van den Geneesk. dienst der Landmacht d.d. 1 Juni 1917, n°. 164, onderwerp: Besmettelijke ziekte, schurft, door mij als waarnemend officier van gezondheid ontvangen, waarin verzocht wordt het voorkomen van scabies ter kennis te brengen van den chef van de gezondheidscommissie, zooals dit reeds voor andere gevallen van besmettelijke ziekte plaats heeft.

Voor mij staat het echter vast, dat, al wordt van heden af de meest grondige scabies-uitroeijingsmethode in ons leger toegepast, dit geen gevolg zal hebben! Want,

gesteld dat op een gegeven oogenblik ons leger vrij van scabies zal zijn, dan worden de met verlof gaande militairen bij hun familie wederom besmet en brengen de ziekte mede naar kazerne of kwartier. De scabies moet bestreden worden in het leger en daarbuiten, gemeenschappelijk en tegelijk. Dat bestrijding noodig is, is mij gebleken uit ontvangen sympathiebetuigingen.

Bodegraven, 3 Febr. 1918.

M. W. MARSMAN.

HET KAN NIETS LIJDEN!

Collega W. J. F. NUYENS te Boxmeer deelt in het vorige nummer van dit *Tijdschrift* een geval mee van *verzuimde* dwarsligging met *sterken* contractiering, waarbij desondanks de keering onder narcose *gemakkelijk* gelukte. Dit feit is voor hem aanleiding om ons, zijn collega's, toe te roepen: „Zelfs bij *verzuimde* dwarsligging, „desespereert niet” en poogt te keeren: het kan veel lijden!”

Ik wensch hierbij het volgende op te merken:

Als een keering *gemakkelijk* gelukt, is er geen, laat staan een sterke, contractiering geweest. Wie echter de geweldige moeilijkheden van een echten contractiering af en toe heeft ondervonden, hij zal er niet aan denken zijn collega's toe te roepen: ga uw gang maar, het kan veel lijden! Integendeel, als men nagaat, hoe licht een baarmoederscheur soms totstandkomt, zal men bij elke keering, en zeker bij een moeilijke, er diep van doordrongen moeten zijn, dat het *niets* kan lijden; anders stelt men zijn patiënten aan levensgevaar bloot. De uitlating van NUYENS: „het kan veel lijden” is een term, die in de verloskunde niet thuis hoort! Ik kan niet nalaten er zeer nadrukkelijk tegen te protesteeren!

Tenslotte nog dit. Dat een geneesheer niet er in slaagt bij een patiënte, „die vijf dagen in barensweeën was”, de juiste diagnose te stellen, is voorzeker betreurenswaardig. Doch NUYENS heeft niet het recht, deze tekortkoming van een zijner omwonende collega's wereldkundig te maken.

Utrecht, 3 Februari 1918.

A. W. AUSEMS.

HERZIENING HUISHOUELIJK REGLEMENT.

Er heerscht over dit onderwerp een merkwaardige begripsverwarring. Tot juister begrip der zaak meen ik in het kort de feiten in herinnering te moeten brengen.

De specialisten hebben nooit een organisatie in de Maatschappij verlangd. Een deel der Amsterdamsche specialisten heeft, in overleg met het hoofdbestuur, daarop aange-stuurd. De meerderheid der specialisten is overtuigd, dat zij hun belangen en die hunner patiënten (en niet alleen in ziekenfondsangelegenheden) het best zelf kunnen behartigen. De oprichting der plaatselijke specialistenvereeningen is van die overtuiging het gevolg geweest. En ook de oprichting der „Algemeene Nederlandsche” is — alle verdachtmakingen ten spijt — aan geen andere beweegreden toe te schrijven. Het heeft nooit in de bedoeling der specialisten gelegen, de Maatschappij te verlaten, tenzij het door hun medeleden hun onmogelijk wordt gemaakt er in te blijven. Dat een organisatie der specialisten binnen de Maatschappij dit zal kunnen verhoeden, staat te bezien. Zij hebben een dergelijke organisatie niet gevraagd; deze wordt hun door de Maatschappij, vertegenwoordigd door het hoofdbestuur, aangeboden, om niet te zeggen, opgedrongen. Een eerste poging, de vrijwillige organisatie in onderafdeelingen, is mislukt, zooals te voorzien was. Thans wil men het beproeven met een gedwongen organisatie. De specialisten, hoewel niet warm voor een regeling, waarom zij niet gevraagd hebben, willen deze nieuwe poging niet tegenwerken, doch zijn bereid een proef er mee te nemen, mits de noodige waarborgen worden verstrekt, dat zij als minderheid niet zijn overgeleverd aan een meerderheid, wier belangen in vele opzichten gansch andere zijn dan de hunne. Het stellen van deze waarborgen doet velen den schrik om het hart slaan. Dat geeft niet veel hoop. Indien deze laatste poging mislukt, mag dit niet aan veeleischendheid van de specialisten geweten worden.

's-Gravenhage, 3 Februari 1918.

J. DE GROOT SR.